Vlaams Parlement

1664 (2017-2018) – Nr. 2
ingediend op 26 oktober 2018 (2018-2019)

Verslag

namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn
uitgebracht door Johan Danen

over het ontwerp van decreet

houdende wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft directe lijnen en directe leidingen

verzendcode: LEE

Samenstelling van de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn:

Voorzitter: Tinne Rombouts.

Vaste leden:
Piet De Bruyn, Andries Gryffroy, Bart Nevens, Axel Ronse, Ludo Van Campenhout, Wilfried Vandaele;
Robrecht Bothuyne, Lode Ceyssens, Tinne Rombouts, Valerie Taeldeman;
Gwenny De Vroe, Lydia Peeters;
Rob Beenders, Bruno Tobback;
Johan Danen.

Plaatsvervangers:
Jelle Engelbosch, Sofie Joosen, Jos Lantmeeters, Jan Peumans, Grete Remen, Sabine Vermeulen;
Sonja Claes, Jos De Meyer, Bart Dochy, Orry Van de Wauwer;
Mathias De Clercq, Willem-Frederik Schiltz;
Bert Moyaers, Els Robeyns;
Elisabeth Meuleman.

Toegevoegde leden:
Stefaan Sintobin;
Hermes Sanctorum-Vandevoorde.

Documenten in het dossier:
1664 (2017-2018) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

De Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn besprak op 3 en 24 oktober 2018 het ontwerp van decreet houdende wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft directe lijnen en directe leidingen (*Parl.St.* Vl.Parl. 2017-18, nr. 1664/1).

1. Toelichting

Minister *Bart Tommelein* zegt dat het Energiedecreet een regeling bevat voor de aanleg en het beheer van directe lijnen en directe leidingen. Een directe lijn is een elektriciteitslijn met een nominale spanning van 70 of minder kilovolt die een productie-installatie met een afnemer verbindt. Een directe leiding is elke leiding voor aardgasdistributie die geen deel uitmaakt van een aardgasdistributienet. De aanleg van dergelijke directe lijnen of leidingen op de eigen site om elektriciteit of aardgas te leveren, is toegelaten. De aanleg van een directe lijn of leiding die de grenzen van de eigen site overschrijdt, is enkel toegestaan na een voorafgaande toestemming van de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG), die hiertoe advies van de betrokken netbeheerder inwint. De VREG houdt hierbij rekening met de risico's inzake inefficiëntie en veiligheid, de impact op de nettarieven, de waarborg van de rechten van afnemers, de eventuele weigering van aansluiting op het net door de betrokken netbeheerder of een gebrek aan aanbod tot aansluiting of toegang op het net tegen redelijke economische of technische voorwaarden.

Uit de praktijk blijkt echter dat de voormelde criteria door de VREG heel stringent worden toegepast en de meeste aanvragen worden geweigerd. Sinds 2012 werden slechts zes aanvraagdossiers voor directe lijnen en geen aanvragen voor directe leidingen goedgekeurd. De Vlaamse Regering stelt dan ook voor om de decretaal vastgestelde criteria te versoepelen. De hervorming stoelt op twee pijlers: een aanpassing van de goedkeuringsvoorwaarden en de invoering van een nieuwe bijdrage, zijnde een heffing op de exploitatie van directe lijnen die de eigen site overschrijden.

Aan de voorwaarden voor de aanleg en het beheer van een directe lijn of leiding die de eigen site niet overschrijdt, verandert er niet veel. De aanleg en het beheer ervan blijven altijd toegelaten, maar zullen vanaf 2019 worden onderworpen aan een meldingsplicht bij de netbeheerder of, ingeval van eilandwerking, bij de VREG. Voor directe lijnen en leidingen die de eigen site overschrijden, komen er duidelijke regels en termijnen waarbinnen de VREG moet beslissen, wat een houvast biedt aan de aanvragers.

De VREG kan enkel een aanvraag weigeren in volgende gevallen: de installaties die achter verschillende toegangspunten liggen worden met elkaar verbonden; de rechten van afnemers worden niet gewaarborgd; de veiligheid van het net van de netbeheerder in wiens geografisch gebied de directe lijn of directe leiding is gelegen, komt aantoonbaar in het gedrang; er is niet voldaan aan de voorwaarden die eventueel door de Vlaamse Regering werden vastgesteld.

De enige uitzondering hierop zijn productie-installaties die reeds voor 1 januari 2019 zijn aangesloten op een net, maar die vanaf 1 januari 2019 hun aansluiting willen wijzigen om een directe lijn of directe leiding aan te leggen. Daarvoor houdt de VREG bijkomend rekening met de risico's inzake inefficiëntie en de impact op de distributienettarieven. Het is immers niet de bedoeling van deze nieuwe regels om bestaande installaties af te koppelen, maar om de efficiënte realisatie van nieuwe installaties aan te moedigen.

Conform de actieve openbaarheid van bestuur zal de regulator op zijn website een actuele lijst bekendmaken van de directe lijnen en de directe leidingen waarvoor een toelating is verleend, alsook van de beheerders ervan.

De versoepeling is belangrijk om een bijkomend potentieel aan hernieuwbare energie te activeren. Stroom die rechtstreeks aan een bedrijf kan geleverd worden, is nu eenmaal meer waard dan als hij geïnjecteerd wordt in het net. Door de versoepeling in dit ontwerp van decreet, zullen meer bedrijven rechtstreeks stroom kunnen afnemen van een productie-installatie in de buurt, die niet op de eigen site ligt.

Als tegengewicht voor deze versoepeling komt er een nieuwe bijdrage. Dergelijke directe lijnen en leidingen zijn immers niet onderworpen aan gereguleerde nettarieven en vallen niet onder het toepassingsgebied van de Vlaamse Energieheffing. Toch kunnen dergelijke lijnen van een aantal voordelen genieten. Zo komen warmte-krachtkoppeling- en hernieuwbare energie-installaties die op een dergelijke lijn zijn aangesloten en er dus elektriciteit in injecteren, in aanmerking voor groenestroomcertificaten en warmte-krachtcertificaten en genieten ze minimumsteun. Om die redenen komt er vanaf 2019 een bijdrage die wordt berekend op een hoeveelheid elektrische stroom uitgedrukt in megawatt-uur, die gelijk is aan de hoeveelheid stroom die jaarlijks in de directe lijn wordt geïnjecteerd. Het tarief wordt verder gediversifieerd op basis van de aansluiting van de afnemer.

De inkomsten van deze heffing worden rechtstreeks toegewezen aan het Energiefonds. Zij kunnen worden aangewend om via een DAEB-vergoeding de netbeheerders te compenseren voor de openbaredienstverplichtingen die betrekking hebben op directe lijnen (DAEB: dienst van algemeen economisch belang).

De regering heeft het Energiebesluit al principieel gewijzigd om projecten die gebruikmaken van de nieuwe regeling, steun toe te kennen via een projectspecifieke bandingfactor. Zo wordt vermeden dat projecten overgesubsidieerd worden.

Tot slot wijst de minister erop dat de nieuwe bijdrage geen dubbele belasting is, wat door de Raad van State wordt bevestigd. De belastingplichtige is immers niet de eindgebruiker maar wel de nog niet belaste beheerder van de directe lijn.

2. Bespreking

Andries Gryffroy schaart zich namens N-VA achter dit ontwerp maar vraagt wel na enige periode te evalueren of het iets oplevert, onder meer of er inderdaad meer aanvragen komen voor een directe lijn. Later kan overwogen worden de regeling ook in te voeren voor bestaande installaties, op voorwaarde dat de onrendabele top van die installaties herberekend wordt.

Johan Danen denkt dat het ontwerp mogelijkheden biedt om de energietransitie te faciliteren. Hij maakt zich wel zorgen over cherrypicking door bedrijven die enkel gebruikmaken van die aspecten waar ze voordeel bij hebben. Dat zou de solidarisering van de systeemkosten op de helling zetten. Hij begrijpt dat dit deels het doel is van het ontwerp, maar als het de spuigaten uitloopt, kan het het draagvlak ondermijnen.

Minister *Bart Tommelein* zegt dat hij steeds maatregelen evalueert. De herberekening van nieuwe installaties maakt deel uit van het besluit ter uitvoering van het decreet, de herberekening van de onrendabele top niet. Of de regeling dus uitgebreid zal worden naar bestaande installaties zal bekeken worden na de evaluatie.

3. Stemming

De artikelen 1 tot en met 16 van het ontwerp van decreet houdende wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft directe lijnen en directe leidingen (*Parl.St.* Vl.Parl. 2017-18, nr. 1664/1), en het ontwerp als geheel, worden aangenomen met 6 stemmen bij 2 onthoudingen.

Tinne ROMBOUTS,
voorzitter

Johan DANEN,
verslaggever